

FORMULARZ KWERENDY INSTYTUCJI MUZEALNYCH

Projekt „Muzea w polskiej kulturze pamięci (do 1918 r.): wczesne instytucje muzealne wobec muzeologii cyfrowej”

finansowany ze środków Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego
w Ramach Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki 2015.

INFORMACJE OGÓLNE:

Lokalizacja: Miejscowość/ Region / Kraj

Wilno/ Litwa/ Rosja (Litwa)

Tytuł/pełna nazwa instytucji:

Galeria Ignacego Korwin Milewskiego

Typ instytucji: muzeum publiczne, zbiory muzealne instytucji lub organizacji
(biblioteka, towarzystwo naukowe), kolekcja prywatna

Kolekcja prywatna

Opis instytucji/skrócony (wg wzoru: typ instytucji, charakter zbiorów):

Kolekcja malarstwa polskiego, przede wszystkim artystów reprezentujących „szkołę monachijską” (A. Gierymski, J. Chełmoński, W. Czachórski, W. Wodzinowski); ten ściśle wytyczony zakres zbioru uległ potem poszerzeniu o dzieła P. Michałowskiego i J. Matejki oraz twórczość o tendencjach impresjonistycznych (L. Wyczółkowski, T. Axentowicz, J. Malczewski, J. Fałat, J. Pankiewicz); osobną część kolekcji stanowił zespół autoportretów artystów polskich. W k. XIX i pocz. XX udostępniana do zwiedzania w miejscach zamieszkania Milewskiego w Gieranonach, Wilnie, Wiedniu (a także na wystawach Kraków, Lwów, Wiedeń).

Daty działalności / zakres czasowy:

1889-1905

Typ instytucji w relacji wobec pamięci

komemoratywny; mnemoniczny

Rodzaj pamięci

narodowa/ polska

Obszar pamięci/ nośnik pamięci/ rodzaj zbiorów

obszar artystyczny/ malarstwo

DANE INSTYTUCJI :

	OBECNIE	DAWNIJ
ADRES / SIEDZIBA DANE ADMINISTRACYJNE – województwo/powiat/gmina/ ulica/ nr działki, zmiany siedzib (daty); REGION HISTORYCZNY		
DANE KONTAKTOWE TELEFON / EMAIL/ WWW		

GODZINY OTWARCIA		
DYREKTORZY		
ZARZĄDCA		
Budynek muzealny (przekształcenia/nowo wybudowany/zaadopto wany)		

INFORMACJE HISTORYCZNE:

Zmiany w nazwach:

-

Misja muzeum/ założenia kolekcjonerskie/ cele działalności

Promocja „szkoły monachijskiej”; zgromadzenie reprezentatywnego zbioru dzieł jej głównych reprezentantów. Zdaniem Milewskiego, zebranie pełnej dokumentacji malarstwa polskiego tych czasów przekracza możliwości pojedynczego zbieracza, a „szkoła monachijska” osiągnęła pozycję naczelnego zjawiska sztuki polskiej. Widział on realistyczne ukierunkowanie malarstwa niemieckiego, szczególnie zaś powstającego w orbicie Akademii w Monachium, jako zbawienne dla skłonnych do patosu i elegii Polaków. Nie wierzył natomiast w bezwzględnie pozytywne efekty oddziaływania Francji. Podkreślał tu zagrożenia, a nawet szkodliwość ewentualnych wpływów paryskich „impresjonizmów, symbolizmów i innych dziwactw”, które powierzchownym efektem i swoistym szykiem łatwo uwiodą twórcę niedojrzałego, nie nawykłego jeszcze do sumiennej, fachowej pracy. Osąd historii okazał się odmienny, ale też i sam Milewski nie zachowywał tu ścisłej ortodoksji.

Zakres terytorialny (zawarty w misji muzeum)

Wilno, obszar ziem polskich (Lwów, Kraków), Wiedeń

Założyciele/ właściciele: osoby lub instytucje (podstawowe dane biograficzne lub krótka charakterystyka)

Ignacy Korwin Milewski (1846-1926) hrabia (tytuł otrzymał od papieża), ziemianin guberni wileńskiej w Kraju Północno-Zachodnim Imperium Rosyjskiego; przedstawiciel konserwatyizmu na ziemiach polskich, publicysta, kolekcjoner mecenas artystów (A. Gierymski, J. Chełmoński, W. Czachórski, W. Wodzinowski). Wykształcenie: Paryż (Lycée imperial Bonaparte), Dorpat (studia uniwersyteckie w zakresie prawa), Monachium (Akademia Sztuk Pięknych – studia przerwał krytycznie oceniając swoje postępy artystyczne); właściciel majątku w Gieranonach na Litwie, kamienicy w Wilnie, wyspy Św. Katarzyny na Adriatyku u wybrzeża chorwackiego (1899-1926).

Pracownicy: opiekunowie, dyrektorzy, kustosze, muzeolodzy (podstawowe dane biograficzne, ważniejsze osiągnięcia)

-

Organizacje związane z muzeum oraz działające przy muzeum (krótka charakterystyka, najważniejsze postaci, historia, datowanie)

-

Szczegółowa historia instytucji

[...]

ZBIORY

Charakterystyka zbiorów (wraz z danymi ilościowymi)

Kolekcja liczyła ok. 250 obrazów (ob. zachowała się lub w ogóle jest znana zaledwie połowa)

„Szkoła monachijska”: dzieła artystów tego kręgu stanowiły największą grupę obiektów kolekcji: m.in. A. Gierymski, J. Chełmoński, W. Czachórski, W. Wodzinowski, L. Loeffler, K. Pochwalski, A. Wierusz Kowalski, M. Gorstkin Wywiórski, F. Żmurko
Poza tym: J.I. Kraszewski, P. Michałowski, Matejko oraz artyści młodopolscy: J. Pankiewicz, J. Fałat, T. Axentowicz, L. Wyczółkowski, J. Mehoffer, J. Stanisławski
Zespół autoportretów artystów jednolity w formacie i przyjętej pozie (w pozycji stojącej przy sztaludze z paletą w rękę; niektórzy twórcy wyłamali się z tych reguł); nie wiadomo ile było ich pierwotnie – obecnie znanych jest ok. 20 obiektów: T.Ajdukiewicz, T.Axentowicz, A.Bilińska-Bohdanowicz (niedokończony), J.Brandt, J.Fałat, A.Gierymski (zaginiony), M.du Laurans, L.de Laveaux, J.Malczewski, J.Matejko, J.Męcina-Krzesz, A.Piotrowski, K.Pochwalski, M.Reyzner, A.Römer, A.Wierusz-Kowalski, W.Wodzinowski, M.Wywiórski, F.Żmurko

Obiekty szczególne (o szczególnym znaczeniu symbolicznym, ważne dla nauki lub sztuki, komentowane, słynne)

Jan Matejko, Autoportret (1892), ol. pł., 160/110, MNW
Jan Matejko, Stańczyk (1862), ol. pł., 88/120, MNW
Józef Chełmoński, Babie lato, ol. pł., 120/156,5, MNW
Aleksander Gierymski, Żydówka z cytrynami, ol. pł., [...], Muzeum Śląskie, Katowice
Aleksander Gierymski, Opera paryska nocą (1891), MNW
Józef Pankiewicz, Targ za Żelazną Bramą w Warszawie MNW
Jan Stanisławski, Sobór Michajłowski w Kijowie MNW

Strategia pozyskiwania zbiorów

Zakupy, zamówienia

Darczyńcy/Fundatorzy/Sprzedawcy (imiona i nazwiska, charakterystyka przekazanych darów/sprzedanych eksponatów; data)

Ekspedycje naukowe organizowane przez muzeum

Transfery zbiorów: data, okoliczności, zakres, ostateczna lokalizacja

Wilno – Gieranony – Wiedeń – wyspa Św. Katarzyny na Adriatyku – Wiedeń – Warszawa (Muzeum Narodowe: większość galerii portretów i szereg obrazów (dzieła Matejki, Gierymskiego, Wodzinowskiego itd.).

WYSTAWY I DZIAŁALNOŚĆ POPULARYZATORSKA:

Wystawy stałe

W Gieranonach prawdopodobnie zamierzona była ekspozycja obrazów z kolekcji w osobnej galerii, która miała być zlokalizowana w zaadaptowanym w tym celu budynku gospodarczym (brak informacji o realizacji tego zamierzenia). Stały charakter miała także galeria w Wilnie – jej kompozycja pozostaje nieznana.

Wystawy czasowe

(dzieła wypożyczane na wystawy)

1887 – 2 obrazy wypożyczone na I Wielką Wystawę Sztuki Polskiej w Krakowie
1894 – 25 obrazów na artystycznej części Powszechnej Wystawy Krajowej w Pałacu Sztuki we Lwowie

1895 – 53 obrazy na wystawie w Kunstlerhaus w Wiedniu

Katalogi zbiorów i wystaw oraz przewodniki

[Katalog wystawy w Kunstlerhaus] Wiedeń 1895

Inne publikacje (wydawane przez instytucję)

-

Współpraca instytucjonalna (muzea, uczelnie, towarzystwa, administracja itd.)

-

Zasięg działalności (informacje o miejscu pochodzenia zwiedzających, komentatorów, autorów relacji itd.)

Kraków, Lwów, Wiedeń, Warszawa, Sankt Petersburg

Zwiedzający (charakterystyka statystyczna, ważniejsze osobistości)

Cesarz Franciszek Józef, Edward Ranzoni (krytyk),

ŹRÓDŁA:

Bibliografia

„Kraj” nr 32 z 9 (21).08.1891, 45 z 5 (17).11.1893, 35 z 2 (14).009.1894, 28 z 8 (13).07.1895, 51 z 21.12.1895 (2.01.1896), 1 z 7 (19).01.1896 (Cz. Jankowski, *Wystawa hr. Milewskiego*), 3 z 19 (31).01.1896, 24 z 13 (25).06.1897;

„Tygodnik ilustrowany” nr 2, 3, 4 1895;

„Czas” nr 6 z 8.01.1896, 224 1928;

KLEIN F., *Kolekcja Ignacego Korwin-Milewskiego*, „Sztuki Piękne” r. IV (październik 1927 – wrzesień 1928), Kraków 1928, s. 429-436;

RYSZKIEWICZ A., *Kolekcja Ignacego Korwina-Milewskiego*, [w:] *Polskie życie artystyczne [...]*, Wrocław-Warszawa-Kraków [...];

MEYSZTOWICZ W., „*Poszło z dymem*” [kolekcja Ignacego Korwin-Milewskiego], t. 1. Londyn 1973.

Archiwa / zespoły archiwalne / źródła / inwentarze / księgi gości

Zasoby ikonograficzne (opis, lokalizacja)

Ciekawe cytaty

„Kraj” nr 45 z 5 (17).11.1893: „Szanowny Panie Redaktorze ! W numerze 44 tygodnika pańskiego w korespondencji z Wilna czytam następujące słowa: 'samo Wilno posiada portret jego własny (Matejki) w galerii obrazów hr. Ign. Korwin-Milewskiego; tam również znajdował się (czas jakiś?) i 'Stańczyk'. Ze słów korespondencji nie można nie przyjść do wniosku, że 'Stańczyk' już się u mnie nie znajduje. Ponieważ 'Stańczyk' od czasu jakem go nabył w Warszawie od pana Józefowicza-Hlewickiego, nie tylko że nie wyszedł z mego domu w Wilnie, ale nawet nigdy nie zmieniał swego miejsca w pierwszym salonie, prosiłbym szanownego pana o wydrukowanie w następnym numerze sprostowania tej mylnej wiadomości, tem bardziej dla mnie dziwnej, że prawie każdego dnia kilka, czasami kilkanaście osób przychodzi oglądać mój zbiór i naturalnie zatrzymuje się przed 'Stańczykiem' Matejki i portretem jego własnym. Korzysta, też z tej sposobności, aby sprostować niemniej mylną wiadomość, która się przed jakimś czasem na raz w kilku gazetach pojawiła,

o domniemanym zamiarze moim zapisania zbioru pinakotece monachijskiej. Z tego powodu otrzymałem i nadal otrzymuję niemało listów z radami, a nawet z wymówkami, wyrażonemi w formie nie zawsze parlamentarnej, i najczęściej bez podpisu. Otóż, przez kogo została puszczone w obieg ta wiadomość i skąd powstała, pojąć nie mogę, przypuszczam jedynie, że chyba stąd, że nieraz zdarzało mi się ustnie odpowiadać i odpisywać na różne propozycje nabywania obrazów, iż, życząc sobie mieć zbiór mniej więcej kompletny i stanowiący całość oryginalną, choćby w skromnych rozmiarach, muszę ograniczyć się pewnymi ramami, a za takowe uznałem specjalność w rodzaju nowej pinakoteki w Monachium. Że więc nabywam obrazy artystów-rodaków, obecnie żyjących, a między takimi wyłącznie tych, co należą lub należeli do szkoły monachijskiej."

„Kraj” nr 35 z 2 (14).09.1894: s. 20

W jednym z ostatnich numerów „Dzien. Pol.” ogłasza hr. I. Milewski list otwarty prostujący niedokładne wersje w sprawie powstać mającego muzeum sztuki. „Zbiór ten – oświadcza hr. Milewski – zawierać będzie bez wyjątku jedynie dzieła polskich malarzy, a między nimi tylko tych, co do szkoły monachijskiej należą. Zbiór ten będzie też dalej w tym samym kierunku nowymi nabytkami uzupełniany dopóki mi Bóg życia i zdrowia udzieli, ma więc trochę specjalny charakter, lecz, o ile wiem, dotąd jest w naszym kraju jedyny. Od galerii zaś monachijskiej hr. Schacka tem się różni, że składa się z samych dzieł oryginalnych, podczas gdy hr. Schack wcielił do swojej galerii niemało kopij, które chociaż przez pierwszorzędneho malarza Lenbacha malowane, nie mogą dorównać wartości płócien oryginalnych. Wreszcie co do wyboru miasta, w którym życzyłbym zbiór mój pozostawić na zawsze nie mam i mieć nie mogę szczególnego upodobania do Krakowa lub też do Lwowa. Muszę teraz wybierać między dwiema stolicami kraju, w którym odtąd zamieszkiwać będę. Na wybór ten wpłynąć mogą nie własne moje sympatie, lecz względy czysto artystycznej natury, a więc przede wszystkim względ na to, gdzie zbiór, powiększający inwentarz narodowy osiągnie lepsze warunki bezpieczeństwa, oświetlenia i tej niezbędnej okazałości, która mojem zdaniem, arcydzieła naszych artystów otaczać powinna”.

UWAGI:

OPRACOWANIE:

Autor opracowania:

Tomasz F. de Rosset

Data sporządzenia karty:

28.05.2017

Wyjazdy studyjne w celu wykonania karty, daty:

METADANE* (wypełnia redaktor portalu)

TYTUŁ (Miejscowość-nazwa instytucji)	
LOKALIZACJA GPS	
KLASYFIKACJE	
DATA UTWORZENIA	

AUTOR WPISU/REDAKTOR/KOREKTOR	
RELACJE	
TAGI	
SYGNATURA	
PRAWA	